

ימים אלה שנקבעו כאמור, לאות ולזכר על הנס של כללות עם ישראל, מסוגלים להתעלות במדות, בתורה וביראת שמים, כפי שהיה בימים ההם. על ידי שכל אחד ואחד יתחזק ברוחניות, ויחזק איש את רעהו, כפי המשמעות של קביעת ימי הפורים גם ל"אנשי הפרזים וגם לאנשי המוקפים", נזכה להארת הנס גם בזמן הזה, להתגבר על העמלק הנצחי ולנצחו, עם ביאת משיח צדקנו בב"א.

★★

במשנה: כפרים מקדימין ליום הכניסה.

ברש"י ד"ה אלא שהכפרים והכפרים אינן בקיאיין לקרות וצריכיין שיקראנה להם אחד מבני העיר.

בשו"ת גנת ורדים (חאו"ח כלל א' סי' י"ג דף ז' סע"ב) תמה על מה שפירש"י שאחד מבני העיר קורא המגלה לבני הכפרים, והרי בירושלמי אמרו דבן עיר אינו מוציא בן כרך דמקרי אינו מחויב בדבר, וכתב, ונלע"ד דתלמודא דידן פליג אירושלמי דגרסי בר"ה כל הברכות כולן אע"פ שיצא מוציא ופירש"י דה"ט משום דכל ישראל ערבים זל"ז למצות, וא"כ בן עיר שהלך לכרך ביום ט"ו, יכול להוציא בן כרך, אע"פ שכבר קרא בעירו ויצא י"ח, מ"מ כל ישראל ערבים זל"ז.

★★

ובשו"ת חקרי לב (חאו"ח סי' מ"ה דף ע"ח ע"ב) כתב ע"ז: אחר המחילה אין יישובו נכון, שהרי גם בירושלמי פ"ג דברכות אי' שאפי' שיצא מוציא, וע"כ לחלק בין אם הי' שייך בו החיוב ונפטר ממנו, כגון שקיים המצוה, שבזה מוציא את אחרים י"ח, להיכא דלא שייך בו החיוב באותו פרק, כגון בן עיר לבן כרך דחשיב אינו מחויב בדבר, והדרא קושיא לדוכתא על פירש"י.

אמנם בשו"ת האלף לך שלמה (חאו"ח סי' שכ"ח) כתב לתמוה על הפר"ח (סי' תפ"ט) שסובר שמי ששכח לספור ספירת העומר אינו יכול לברך על ספירת העומר כדי להוציא אחרים כיון שאינו מחויב בדבר, וע"ז תמה הגרש"ק ז"ל דהואיל וקיי"ל בכל הברכות אע"פ שיצא מוציא, וחשיב שפיר בר חיובא משום שקודם שפטר את עצמו היה מחויב בדבר, ולכן יכול להוציא אחרים י"ח, א"כ גם מי ששכח לספור יום אחד כיון שמקודם הי' מחויב בדבר לא גרע ממי

שכבר בירך וספר לעצמו שיכול עדיין להוציא אחרים, ואין סברא לחלק בין אם הי' מחויב בדבר בו ביום, לבין אם לא הי' מחויב ביום זה עצמו, דמה בכך, סוף סוף הי' בכלל מי שמחויב בדבר.

ולפ"ז י"ל דגם בבן עיר שהלך לבן כרך שפיר יכול להוציא כיון שהי' כבר מחויב בדבר אע"פ שיצא ידי חיובו אתמול, מ"מ נקרא מחויב בדבר, כן י"ל בדעת רש"י אליבא דבבלי, אבל הירושלמי סובר כהפר"ח דכיון דבו ביום אינו מחויב נחשב אינו מחויב בדבר ואינו יכול להוציא את הבן כרך.

★★

ועי' חי' רעק"א או"ח סי' רס"ז שנסתפק אם מי שלא קבל שבת יכול להוציא בקידוש את מי שכבר קבל שבת מההוא דירושלמי דבן עיר אינו מוציא בן כרך או דלמא הכא עדיף שיכול להביא עצמו לידי חיוב בקבלת שבת והניח בצ"ע לדינא עכ"ד

★★

בגמ': מגילה נקראת ב"א מנ"ץ וכו'.

הנה איתא בירושלמי (כאן פ"א ה"א): תני בשם רבי נתן, כל החדש כשר לקריאת המגילה. מאי טעמא (שנאמר) והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה. ומובא דין זה בשו"ע לגבי המפרש בים והיוצא בשיירה, שיכול לקרות מר"ח.

והקשו האחרונים, דא"כ למה טורח הש"ס כאן למצוא מקור במגילה להקדמת הכפרים ליום הכניסה, ולמה לא מתרץ הש"ס, שזהו מצד דינא דירושלמי הנ"ל. ואם נאמר שהבבלי חולק על הירושלמי הנ"ל, אז יקשה איך פסק השו"ע את דין הירושלמי הנ"ל.

בספר נחל אליהו כתב ליישב. באור הירושלמי הוא, שהרי נאמר "על כן קראו לימים האלו פורים על שם הפור". וכן יסד הפייטן "כי פור המן נהפך לפורינו". והנה כשהמן הפיל את הפור עשה ב' גורלות: גורל אחד על "החודש" וגורל אחד על "היום". וכמש"נ הפיל פור וגו' מיום ליום ומחודש לחודש וגו'. וכשנהפך הפור לטובה, היה כאן התהפכות של ב' הגורלות. וזהו שדרשו בירושלמי ממש"נ והחודש אשר נהפך. ומעתה י"ל דלעולם כשתיקנו את פורים תיקנו שני